

АНАТОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУЛОК ГЛЕДИЧІЇСебій С.М.¹, Капріор І.О.¹, Демешко О.В.¹, Дученко М.А.²Науковий керівник: Романова С.В.¹¹Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна²Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, Вінниця, Україна

svetvikrom@ukr.net

Вступ. *Гледичія колюча (Gleditschia triacanthos)* – це однодомне дерево висотою до 30 м, яке належить до родини бобових. Стовбур та гілки дерева вкриті розгалуженими міцними колючками, які мають довжину до 7 см. Плід (біб) у гледичії голий, плоский, довгий, багатонасінневий, шкірястий, не розкривається, може бути різної форми – рівний, злегка зігнутий, спіралеподібний, з коротким носиком, сіткою поперечних жилок, часто по швах хвилястий. Згідно з літературними даними стулки гледичії застосовуються в народній медицині як послаблюючий засіб.

Мета дослідження. Метою роботи було дослідження анатомічної будови стулок плодів гледичії.

Матеріали та методи. Для анатомічного вивчення використовували плоди гледичії, зібрані у 2020 р. в Харківській області. Мікропрепарати готували із сировини, фіксованої спирто-водно-гліцериновою сумішшю (1:1:1).

Результати дослідження. Оплідень вкритий товстостінною епідермою з клітинами багатогранної форми. Продихи досить часті, іноді з двома шарами навколопродихових клітин. Безпосередньо з продихами межують 5-6 невеликі клітини, навколо яких є ще до 8 клітин. Біляпродихові клітини відрізняються за розміром від інших клітин епідерми. На оплодні зрідка зустрічаються прості волоски, які мають бородавчасту поверхню. Екзокарпій складається з епідермального шару та двох шарів паренхіми. Мезокарпій представлений клітинами різного типу. Верхні шари мезокарпію містять велику кількість кам'янистих клітин (реакція з флороглюцином дає вишневе забарвлення). Внутрішній мезокарпій складається з паренхімних, тонкостінних клітин. Деякі клітини мають темно-жовтий вміст. В мезофілі знаходяться колатеральні судинно-волокнисті пучки, які межують зі склеренхімою. Ендокарпій складається з 3-4 шарів склеренхімних волокон, розташованих під кутом 45° до вісі плоду. Волокна цього шару мають дуже видовжені і загостренні кінці. Із склеренхімою межує шар клітин з кристалами оксалату кальцію. Між собою стулки з'єднані тканиною, яка складається з тонкостінних, прямокутних клітин, виконує запасуючу функцію. У достиглих плодах клітини дерев'яніють, деякі руйнуються та мають вигляд окремих волокон. Із цієї тканини також формуються стінки навколо насінини.

Будова швів дещо відрізняється від загальної будови стулок. На поперечному розрізі спинний шов має округлу форму з ребрами, черевний – конусоподібну. Під епідермою розташовано від 3 до 5 шарів паренхімних клітин. Колатеральні пучки облямовані 6-7 шарами склеренхіми і шаром кристалоносною паренхіми.

Висновки. Проведено вивчення анатомічної будови стулок бобів гледичії звичайної, встановлені діагностичні ознаки сировини. Спеціальними ознаками, які можуть мати діагностичне значення при встановленні якості сировини є наступні елементи будови: форма клітин епідерми; наявність великої кількості кам'янистих клітин та запасуючої тканини.